

Stjepan Severin, skulptura Sv. Florijana, drvena plastika, 18. stoljeće, prije i poslije konzervatorsko - restauratorskih postupaka (en face)

Anonymus, "Sv. Barbara", 17. stoljeće, Koprivnica, ulje na platnu, MGKc 357, lice slike prije i nakon provedenih konzervatorsko - restauratorskih radova

KONZERVATORSKO - RESTAURATORSKA ISTRAŽIVANJA I RADOVI NA UMJETNINAMA IZ MUZEJA GRADA KOPRIVNICE TIJEKOM 2006. GODINE

**Stjepan Severin; skulptura sv. Florijana; polikromirana i pozlačena drvena plastika;
18. stoljeće**

Nakon konzervatorsko - restauratorskih istraživanja i proba na skulpturi postalo je jasno da treba odstraniti naslage nečistoća, prašine, skinuti neautorske dodatke, napraviti rekonstrukciju lijeve ruke, stopala, lica i vjedra, podlijepiti izvornik, kredirati, retuširati i pozlatiti umjetniku. Pri intervenciji se vodila briga o minimalizmu intervencija s naglaskom na muzeološkom pristupu, reverzibilnosti i kompatibilnosti provedenih postupaka i materijala.

OPIS. Skulptura sv. Florijana je vrlo vjerojatno djelo kipara Stjepana Severina, a bila je nekad asistentskom skulpturom nekog retabla. To je skulptura gracilnoga kontrapostnog stava i bogate pozlačene draperije. Bosonogi Florijan stoji na malenom "travnatom postamentu", a u lijevoj ruci bi trebao držati vjedro s vodom kojim gasi požar. Taj fragment nedostaje zajedno sa šakom. Opožarena kućica je također nestala te se ne zna da li je bila slobodno stojeća u prostoru ili vezana uz retabl. Lijeva je ruka prislonjena na abdomen. Portretne su karakteristike tipične za jednoga vatrogasca: ozbiljno lice brkatog muškarca sa pozlaćenom i samo dijelom posrebnom kacigom na glavi. Posrebrna je bila unutrašnjost kacige i perjanica.

OPSERVACIJA. Skulptura je duže vrijeme bila izložena atmosferilijama te su polikromija i kredna osnova u znatnoj mjeri oštećene. Nedostaje cca 60% izvorne pozlate, a nedostaju i neki dijelovi drvene strukture: atributi (lijeva ruka sa vjedrom, opožarena kućica); dijelovi postamenta i nožni prsti, dijelovi kacige i nosa i još poneki komadić. Po korpusu su i sa prednje i sa stražnje strane prisutne uzdužne raspukline. Desna je ruka rapuknuta i razdvojena u zglobu. Pozlata sa krednom osnovom se ljušti i otpada. Na kacigi gotovo nema pozlate ni kredne osnove. U donjem su dijelu vidljivi tragovi nekad aktivnih gljivica i plijesni – dokaza da je skulptura bila duže vrijeme izložena vlazi u neprovjetranom prostoru.

KONZERVATORSKO - RESTAURATORSKI RADOVI NA SKULPTURI "SV. FLORIJANA": 1. Dokumentiranje i fotografiranje obnove i svih istraživanja; 2. Istražni radovi; 3. Čišćenje skulpture; 4. Skidanje neautorskih dodataka; 5. Restitucijski radovi; 6. Rekonstrukcije; 7. Zapunjavanje raspuklina; 8. Kitanje i niveliranje krede; 9. Retuš; 10. Dezinfekcija

Anonymus; "Sv. Barbara"; 17. stoljeće; Koprivnica; ulje na platnu; 635 x 445 mm

Nakon provedenih konzervatorsko - restauratorskih istraživanja i proba na slikama postala je očitom potreba za sljedećim konzervatorsko - restauratorskim postupcima: odstranjivanje krepiranih i potamnijelih lakova, naslaga nečistoća, prašine, krpanje perforacija, uklanjanje ne-

Anonymus, "Krunjenje Bogorodice po Svetom Trojstvu", 18. stoljeće, Koprivnica, ulje na platnu, MGKc 403, lice slike prije i nakon provedenih konzervatorsko - restauratorskih radova

autorskih dodataka, izrada novog podokvira, impregniranje, izravnavanje i ponovno napinjanje platna, retuširanje. Potrebno je obnoviti i ukrasni okvir. Pri intervenciji je bilo nužno kao i u prethodnom slučaju voditi brigu o minimalizmu intervencija s naglaskom na muzeološkom pristupu, reverzibilnosti i kompatibilnosti provedenih postupaka i materijala, itd.

OPIS. Već na prvi pogled postalo je jasno da se radi o liku sv. Barbare – mlade djevojke s krunom na glavi, palminom granom u desnoj ruci, kaležom s hostijom u lijevoj ruci i kulom u pozadini u koju ju je dao zatočiti njezin otac. Crte lica odaju portretne karakteristike mlade djevojke elegantnoga stava privlačnih obraza i uvojaka oivičenih aureolom. Cijela je slika vješto slikana osim donje desne strane gdje se u postamentu na kojem stoji kalež s hostijom pojavljuju inverzna perspektivna skraćivanja te nezgrapnosti u crtežu Barbarine lijeve ruke koja izgleda kao da je desna ruka. Nedostaje joj i palac.

OPSERVACIJA. Ova je slika je izrađena na konopljinom platnu sa bolusnom crvenkastom preparacijom – tehnikom i materijalom karakterističnim za vrijeme 17. stoljeća. Lice slike kao i stražnja strana su podosta zaprašeni nečistoćama. Naročito je to evidentno kod barbarina narančastog plašta. Taj je dio slike ostao gotovo intaktan. Ostali su dijelovi slike već bili čišćeni i to vrlo radikalnom metodom tako da je dobar dio polikromije nestao ("prečišćen je") te se nazire crvenkasta bolusna preparacija. To je lako uočljivo kod kaleža koji je nekad bio sasvim oker (imitacija pozlate), a sada je u boji bolusa. Ista se stvar dogodila i kod obrisa kule. Tamo je skinuta i lazura koja je još vidljiva u sasvim gornjem lijevom kutu. Da je slika bila podvrgnuta nestručnoj obnovi vidljivo je i sa stražnje strane slike gdje su perforacije i donje istrunule zone platna obnavljane parafinom i pregrubim lanenim platnom. Po cijelom je platnu uočljiva pravilna mreža prirodno nastalih krakelira, a platno je olabavljeno zbog neadekvatnog i oslabljenog podokvira. Podokvir je propao i potrebno ga je zamijeniti jačim.

Ukrasni je okvir slike šelakiran sa unutrašnjom pozlaćenom i rezbarenom ukrasnom letvicom. Okvir se po rubovima polomio i bio je spajan metalnim klamericama. Prisutne su brojne perforacije od čavlića i raspuknuća drvene strukture.

KONZERVATORSKO - RESTAURATORSKI RADOVI NA SLICI "SV. BARBARE":

1. Dokumentiranje i fotografiranje postupaka obnove i svih istraživanja; 2. Istražni radovi; 3. Čišćenje platna s lica i sa stražnje strane; 4. Skidanje lakova i neautorskih dodataka; 5. Impregniranje bolusne preparacije, polikromnog sloja i platna Bevom; 6. Strip-lining (ojačavanje rubova platna lanenim tkanjem); 7. Krpanje perforacija lanenim finim tkanjem; 8. Kitanje bolusom i niveliranje; 9. Retuš akvarelom i uljanom lazurou; 10. Zaštitno lakiranje i UV zaštita; 11. Izrada novog podokvira sa francuskim vezom i kajlicama; 12. Obnova ukrasnog okvira (spajanje, kitanje, šelakiranje, retuš, dezinfekcija, itd.)

Anonymus; "Krunjenje Bogorodice po svetom Trojstvu"; 18. stoljeće; Koprivnica; ulje na platnu; 710 x 605 mm

Nakon provedenih konzervatorsko - restauratorskih istraživanja i proba na slici postalo je jasno da treba odstraniti krepirani, tamni i zaprljani zaštitni firnis, naslage nečistoća, prašine te slojeve parafina, pokrpati perforacije, skinuti neautorske dodatke, izraditi novi podokvir, impregnirati platno, izravnati ga i ponovno napeti, retuširati i zaštititi slikani sloj, itd. Potrebno je izraditi novi ukrasni okvir. Pri intervenciji je nužno voditi brigu o minimalizmu intervencija s naglaskom na muzeološkom pristupu, reverzibilnosti i kompatibilnost provedenih postupaka i materijala, itd.

OPIS. Radi se o jednostavnoj kompoziciji. U sredini slike je Bogorodica koju na oblacima krune Bog Otac - s desne joj strane, Krist - s lijeva i Duh sveti - iznad Bogorodice. U kutovima su glavice anđela koji prate ceremoniju. Krist je zaogrnut u crveni plašt, Bogorodica u plavi plašt i bijelu tuniku, dok je Bog Otac u zelenom ogrtaču i smeđoj tunici. Aureole su kod Krista i Bogorodice kružne, a kod Boga Oca je trokutasta dok je pri Duhu Svetom aureola ovalnog oblika. Oblaci su sivkasti, a pozadina je plošna i žuta. Atributi su uobičajeni: Krist ima u desnoj ruci križ, a bog otac drži žezlo i kuglu.

OPSERVACIJA. Ova je slika je izrađena na lanenom platnu sa krednom preparacijom. Platno grubog tkanja je drvenim moždanicima napeto na podokvir – trajna ali vrlo rijetka metoda. Lice slike, kao i stražnja strana su u znatnoj mjeri zaprašeni i zaprljani. Žuta je površina slike potamnijela zbog zaštitnog firnisa koji je na sebe vezao nečistoće. Slika je podosta oštećena ali je ostala, što se tiče restauratorskih postupaka, intaktna do današnjih dana. Na platnu je vidljivo niz perforacija i razderotina te brojne lakune. Po cijelom je platnu uočljiva pravilna mreža gustih i dubokih krakelira, a platno je olabavljeno zbog neadekvatnog podokvira preuskih i preslabih letvica. Podokvir je propao i potrebno ga je zamijeniti jačim letvicama u francusom vezu. Izvorni ukrasni okvir slike je nestao.

KONZERVATORSKO - RESTAURATORSKI RADOVI NA SLICI "KRUNJENJE BOGORODICE PO SVETOM TROJSTVU": 1. Dokumentiranje i fotografiranje postupaka obnove i svih istraživanja; 2. Istražni radovi; 3. Čišćenje platna s lica i sa stražnje strane; 4. Skidanje lakova i neautorskih dodataka; 5. Impregniranje kredne preparacije, polikromnog sloja i platna; 6. Strip - lining (ojačavanje rubova platna); 7. Krpanje mnogobrojnih perforacija i razderotina; 8. Kitanje i niveliranje krede; 9. Retuš akvarelima i uljanom lazurou; 10. Zaštitno lakiranje i UV zaštita; 11. Izrada novog podokvira; 12. Izrada ukrasnog okvira.